

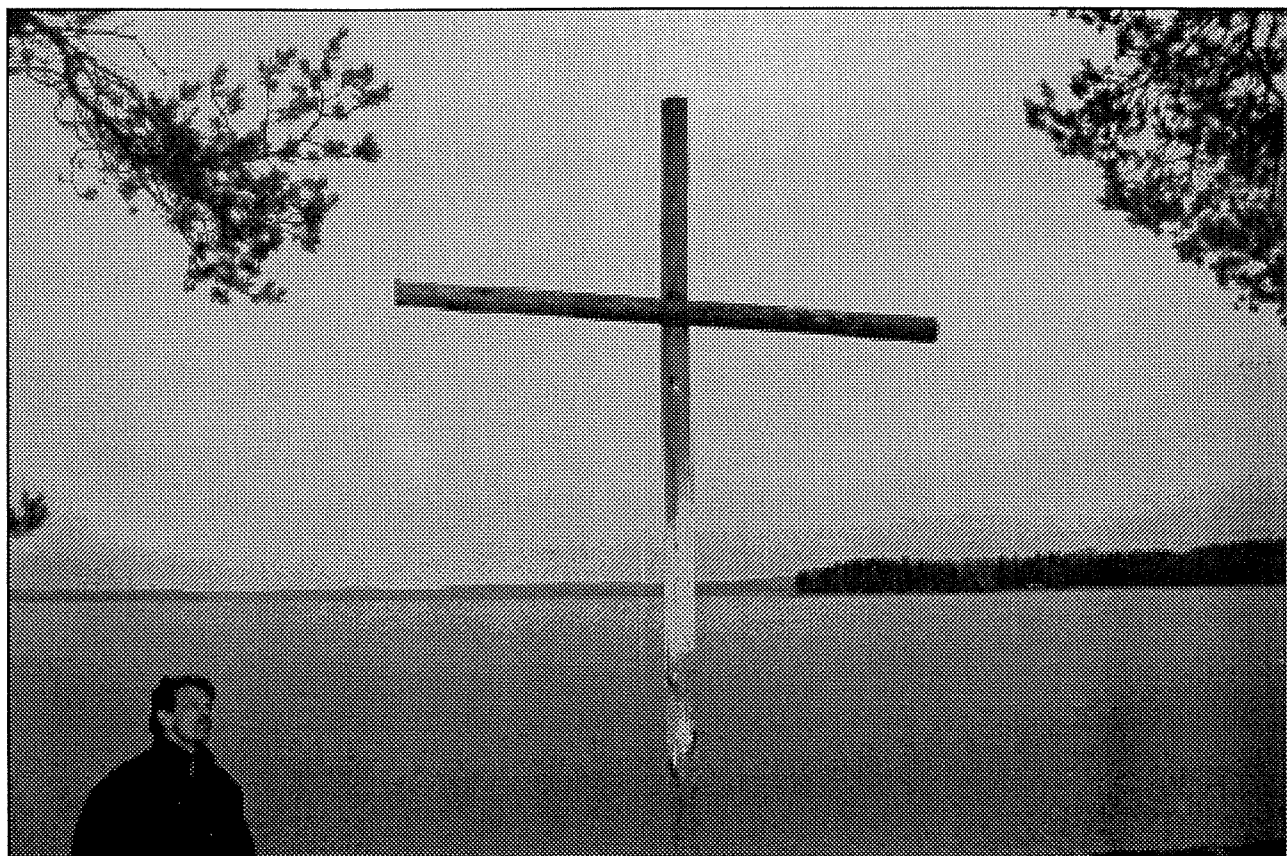
KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

October 10/2000

Tron bär i livets vändpunkter

Innehåll:

Fem frågor	2
Ledaren: Tron bär i livets vändpunkter	3
Den tysta församlingen samlar döva	4
Stammen har fallit – Yrjö Juvonens sista vandring	7
Jubelåret 2000 – Hoppets år..	8
Urklipp	10
Skördefest i Tammerfors	11
Vandrarnas läger vid Jokijärvi i Muonio	12
Hattarna går igen.....	14
Måla med ord	16
Läsarnas brev:	
På kurs i Tammerfors	17
Fiskarens bön	18
En oerfaren tolk	19
Åboklubbens kryssning	19
Dikt: Den gamla kyrkan	20

Pärmbild: "Evangelisten".
Från Konsttävlingen. Foto:
Anne Palo

Följande Känslsprödet utkommer
15.11. Materialet på redaktionen
senast 3.11.

Fem frågor:

1. Hur mycket är en euro i mark?
2. När återförenades Öst- och Västtyskland?
3. Vad är vår-och höstdagjämningen?
4. Arsi Harju vann guld i OS i Sydney. I vilken gren och vad var resultatet?
5. Vad betyder ekumenisk?

Svar:

1. En euro är 5,94573 fmk. En mark är 0,17 euro.
2. Öst-och Västtyskland återförenades för tio år sedan eller 3.10.1990, ca. ett år efter att Berlinmuren föll.
3. Vid vår-och höstdagjämningen är det lika mycket solljus överallt på jorden. Dagen och natten räcker 12 överallt. Vid vårdagjämningen är det vår på norra halvklotet och höst på södra och vid höstdagjämningen tvärtom. Solen befinner sig vid dagjämningarna rakt ovanför ekvatorn.
4. Arsi Harju stötte kula 21,29 m i andra omgången. Den stöten berättigade till guldmedalj.
5. Ekumenisk betyder allmänkyrkligt, för alla kristliga samfund gemensamt. □

Tron bär i livets vändpunkter

Den lilla pojks föräldrar, far-och morföräldrar och faddrar sträcker ut sina händer och välsignar babyn tillsammans med prästen, som tecknar välsignelsen. Vår Herre Jesu Kristi nåd, Gud Faders kärlek och Den Helige Andens delaktighet vare med dig. Stunden är berörande. Man kan nästan höra de ordlösa bönera från de närvarande och känna en ängel snudda vid ens kind, en skyddsängel är närvarande.

Framför Gud och denna församling frågar jag dig... Att ingå äktenskap är en allvarlig sak. Skilsmässorna bekymrar. Det är bra att be framför Gud, be om välsignelse för framtiden. Också den närvarande församlingen ber för de som ingår äktenskap.

I kapellet har samlats en liten mörklädd grupp för att vara med om att föra den närstående till sin sista resa. Den gemensamma sorgen berättar om kärlek. Att gråta tillsammans hjälper. Av jord är du kommen, till jord skall du åter bli. Vår Herre Jesus återuppväcker dig på den sista dagen. Döden innebär inte

det slutliga avskedet. Ett hopp om uppståndelse och evigt liv är med mitt i sorgen.

Centralt i gudstjänsten är nattvardsfirandet. Kristi blod och lekamen, givs framför er och gör att er kropp och själ inbringas i evigt liv. De konfirmerades skara knäar framför altaret. Skriftskolan ligger bakom.

Översättningsgruppen för den teckenspråkiga kyrkoboken funderar på, hur det första budet skall tecknas. Jag är Herren, Din Gud. Du skall inte ha andra gudar. Vad eller vilka är andra gudar? Hur tecknar man ett förbud. Det rätta tecknandet söks tillsammans och också språket och dess uttryck samt budens innehåll och betydelse. Pinan att leta och glädjen att finna växlar om varandra i gruppens arbete.

Tron berör oss i många viktiga livssituationer. Året är indelat enligt kyrkoårets helger; jul, påsk och andra helger. Folkkyrkan är ännu en stark livskraft, då när livet och döden berör på ett djuplodande sätt.

Änglar i ert liv!

Riitta Kuusi □

Den tysta församlingen samlar döva

Katri Pyykkö

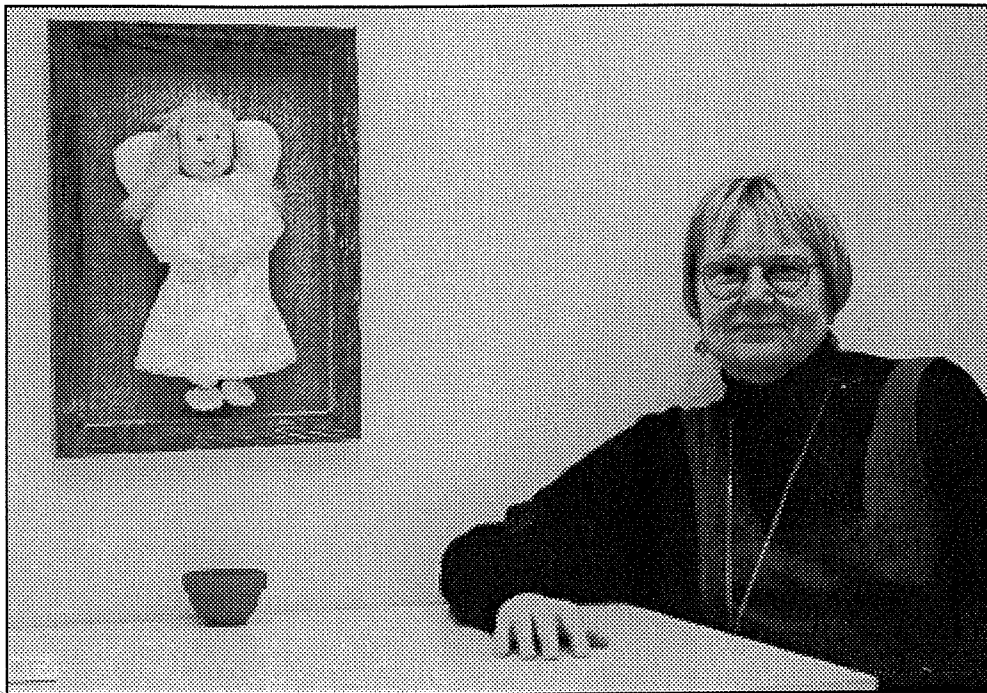
Den första prästen för döva började redan 1908. Numera är de sju till antalet i Finland. Sex av dem har ett eget område, varav en är finlandssvensk. Den sjunde är dövas präst Riitta Kuusi: hon arbetar vid KDYK eller Kyrkans diakoni- och samarbetscentral. Hon är chefredaktör för Den tysta församlingen – tidningen (Hiljainen Seurakunta) samt sekreterare för döv- och hörselskadearbetet.

Riitta berättar, att tidningen Den tysta församlingen uppkom ursprungligen som ett foljebrev bland dövprästerna på 1960-talet. Under årens lopp har den utvidgats. Tidningen samlar alla döva till en riksomfattande församling. Tidningen sänds till döva efter de gått skriftskolan. Den berättar om händelser i dövas församlingar. Artiklarna är i huvudsak från hemlandet, men också utländska artiklar ingår, t.ex. om missionsverksamhet. I tidningen

finns också kyrkliga anmälningar, d.v.s. namn på döpta, gifta och döda. Också de svenskspråkiga har en egen tidning, Dövas Församlingsblad.

Riitta ordnar de teckenspråkiga skriftskollägrenas tillsammans med de övriga dövprästerna. Från och med förra december har Riitta även ansvarat för de svagthörandes tjänster i hela landet. Orsaken är, att i församlingarna ansvarar diakonerna ofta både för dövas och svagthörandes tjänster. I allmänhet finns det en diakon som sköter om dövas och svagthörande på sidan om. Bara i Tammerfors församling finns det en diakon som på heltid sköter om svagthörande. Riitta berättar, att det är annat att arbeta för svagthörande än för döva.

Till Riittas arbete hör också lite församlingsarbete. Dövprästernas arbete är liknande som vanliga prä-

Riitta Kuusi och skyddsängeln. Den vitklädda ängeldockan är innanför ramen av trä till vänster. Till höger vid det vita bordet är Riitta. Hon har ljust, rakt hår och glasögon. Riitta är syster till Kaija Salekari. Kaija var länge verksamhetschef för Finlands Dövblinda rf.

ters. De håller gudstjänster och andra kyrkliga förrättningar. Dövprästerna håller bibel- och böngrupper och ordnar läger och utflykter. En viktig del av arbetet är att träffa och stöda församlingsmedlemmar. Prästerna gör hembesök eller så kan man besöka dem och tala om saker som berör en.

Teckenspråkiga kyrkliga förrättningar

Riitta berättar, att gudstjänster på teckenspråk har hållits sedan den första dövprästen började år 1908. Nu är en förnyelse av gudstjänsten på gång, också den teckenspråkiga. T.ex. skall bönen Fader Vår förrenhetligas på teckenspråk. Bönen är nu färdig och den "testas" för

närvarande. Det innebär, att man prövar att be vid olika tillfällen och ser om den passar, säger Riitta.

I framtiden görs ett gudstjänstmaterial på teckenspråk. Det innehåller bönen Fader Vår och information om katekesen och särskilt om hela gudstjänsten och dess delars betydelse. Materialet görs för skolor, skriftskolor och församlingar.

Riitta berättar, att de dövas gudstjänster alltid är med nattvard. Församlingsmedlemmarna är i en viktig position. Någon av dem kan teckna texter från Bibeln eller t.ex. psalmer. Diakonerna kan hjälpa till. Stämningen på de dövas gudstjänster är en annan än på vanliga, folk känner varandra.

Ibland kan gudstjänsten hållas tillsammans med en vanlig präst. Då är det ofta fråga om att den tolkas till teckenspråk, betonar Riitta. I TV visas gudstjänster på teckenspråk ibland. Senast visades en på svenska, som tolkades till teckenspråk.

Svagt hörande kan besöka vanliga gudstjänster, då det finns induktions slingor i alla kyrkor. Riitta hoppas, att det alltid i församlingarna skulle finnas en person, som kollade att slingorna fungerar. Om induktions slingorna inte fungerar i din kyrka, ta då kontakt med din församling.

Dövas kyrka håller på att få sina egna www-sidor. För tillfället finns tidningen Den tysta församlingen på internet på adressen <http://www.offsetkolmio.fi/asiakas.htm>. Tidningen bör nedladdas till den egna datorn och ses med acrobat-programmet. □

Stammen har fallit

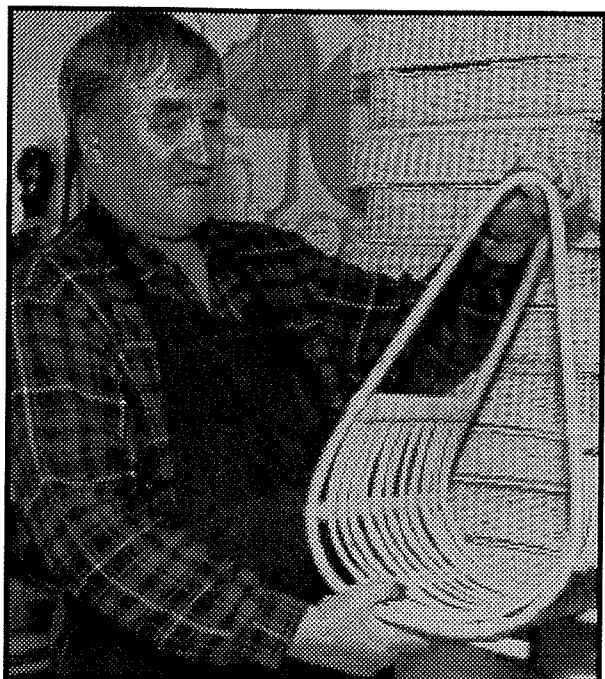
Yrjö Juvonens sista vandring

Jorma Säynäjänkangas

Yrjö Juvonen bad mig en halvtimme före sin död berätta en historia om en gammal stam; en gammal fura, för vår grupp. Enligt historien hör vandraren på natten en röst, som kräver: "Stig åt sidan, en åldring sätter jord dit". När vandraren vaknar för tredje gången, hoppar han åt sidan. Samtidigt faller den gamla stammen på hans sovplats.

Yrjö föll i Tuntsa ödemark i Salla till sidan vid en stig i början av september då vi dövblinda var på vandring den första dagen. Han steg inte upp trots återupplivningsförsök. På den sista kafferasten deltog Yrjö i vår grupps övningar och skojade som vanligt. Jag berättade, att bara godnattsagan var kvar på programmet den dagen. Yrjö konstaterade, att "inte behövs någon godnattsaga här inte.

På bilden Yrjö Juvonen. Han föddes 30.9.1938. Han dog av en hjärtattack på vandring i Lappland 4.9.2000. På bilden har Yrjö en tidningsställning i rotting som han gjort.

Yrjö var en natur- och Lapplandsvän. År 1996 var dövblindas vandring i Saariselkä tungg p.g.a. långa sträckor och hetta. Yrjö ville ändå komma med till sitt älskade Lappland för att vandra.

Vänner kommer ihåg Yrjö som en rask och glad människa. Vi blev förskräckta när Yrjö föll!

Varför kom han hit för att dö? Nu förstår jag: han gav oss en gåva genom att han vågade dö i våra famnar. Så enkel är människans avfärd från denna värld.

När vi återvände till lägerplatsen, fann vi en ren som en björn just dödat. Naturen i Lappland kan även vara rå och skoningslös. Var och en av oss har sitt eget öde. Jag hoppas, att jag själv också får dö som

Yrjö. Falla i den vackra finländska naturen med vänner och gåtfulla fjäll omkring.

Längs vår vandringsfärd väntade oss bl.a. Taakkaselkäfjällen. Detta fjäll bär en börda (taakka) på sin rygg – en stor stenbumling. Dit skulle vi också velat ha lämnat vår börda.

Yrjö och vi andra blev utan att uppleva den mytomspunna Tuntsaflo den, slutpunkten på vår vandringsfärd. "Tuntsa" är samiska och betyder "Skummande ström". Förhoppningsvis kan vi någongång göra en minnesvandring till Yrjö dit.

I början av vår vandring täljde jag en vandringskäpp åt Yrjö och den är nu fast i trädet på det ställe Yrjö avled. Därifrån började Yrjös sista vandring till Det Stora Okända. □

Jubelåret 2000 – Hoppets år

Katri Pyykkö

År 2000 är de kristnas jubelår. Det har gått 2000 år sedan Jesu födelse. Firandet av jubelåret inleddes i advent 1999 och slutar i.o.m. påsken 2001.

I Finland firas Jubelåret ekumeniskt. Det innebär, att alla kristna samfund i Finland tillsammans planerar och arrangerar tillfällena. Den finländska evangelisk-lutherska, den ortodoxa och frikyrkorna ordnar tillfällena i sina egna församlingar och på riksnivå. Temat är "Jubelåret – Hoppets år".

Jubelårets budskap baserar sig på profet Jesajas ord:

Herren ande är över mig ty Herren har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de ödmjuka. Han har sänt mig till att läka dem som har ett förkrossat hjärta, till att predika frihet för de fångna och befrielse för de bundna, till att predika ett nådens år från Herren och en

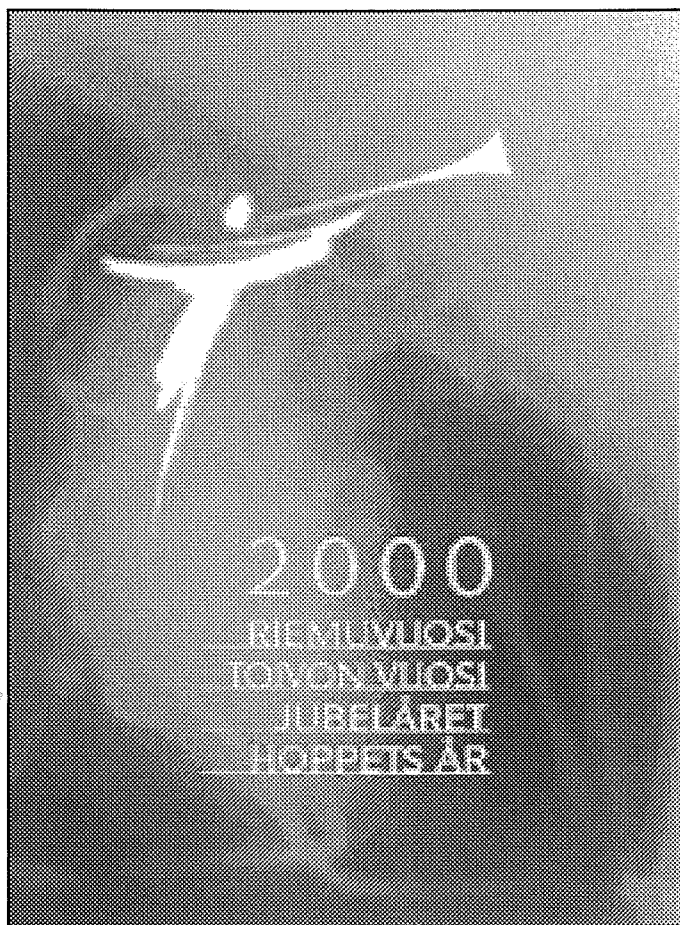
hämndens dag från vår Gud, en dag då han skall trösta alla sörjande. (Jes. 61: 1-2)

Hoppets gärningar

Anneli Janhonen är chefsekreterare för Jubelåret i Finland. Hon berättar, att man i församlingarna funderat på, vilka gärningar som är hoppets gärningar. Det är lätt att tala om hopp i predikotexterna och på seminarier, men hur bringa små tecken på hopp?

Också stora gärningar av hopp har gjorts under årets lopp. Kyrkomötet har beviljat 10 miljoner mk för att förebygga utslagning, för kyrkans diakoniarbete. I Vanda görs bostäder för bostadslösa. Församlingen i St. Michels ordnar en konståvling och en ambulerande utställning med temat hopp. Kyrkorna är med i Jubile 2000 – kampanjen, vars mål är att bryta de fattigaste ländernas skuldspirall.

Janhonen är mycket nöjd över, att Jubelåret faktiskt varit kyrkosamfundenas gemensamma fest; alla har varit med.

- Frikyrkorna ordnade en Jesus – marsch i Tammerfors, som samlade 10 000 människor. Jesus – marschen är ett internationellt evenemang, som sprids över tidszonerna på jorden. Den första marschen arrangerades i London 1987.

Mycket händer

Den evangelisk-lutherska kyrkan har utgett den nya Katekesen och förnyat gudstjänsten. För Jubelåret

har man gjort ett eget sånghäfte, som även är ekumeniskt. I sångerna betonas hoppet, framtiden och glädjen.

Finlands Nationalmuseum och Kyrkostyrelsen har tillsammans satt upp utställningen Kyrkan som kulturens bärare. Den förevisar kyrkligt material från Nationalmuséets samlingar. Utställningen visades redan i Nationalmuséet.

För tillfället är utställningen i Åbo landskapsmuseum. I februari flyttar den till Torneådalens landskapsmuseum och sedan till Lapplands landskapsmuseum på sommaren 2001. På hösten står Nyslott landskapsmuseum i tur.

Men det största evenemanget är på kommande. Det finns inga planer på extra fester för det tillfället. På Jesu födelsedag betonas under Jubelåret barnenas roll.

Firandet av Jubelåret upphör vid påsken, 15.4.2001. □

Urklipp

○ Savon Sanomat berättade på måndagen 2 oktober om Finlands Dövblinda rf:s bowlingläger. Martti Avila och ordförande för Salo Bowlingförening Hannu Riihimäki var ledare för lägret. Riihimäki berättade, att man med hjälp av bowling kan förbättra hörsel-och synskadades balanssinne. Specialgruppers bowlingutövning får uppmärksamhet även utomlands. Synskadades VM i bowling är på kommande, bara reglerna blir faststadgade.

○ Dagstidningen Kaleva från U:borg skriver 15.6.2000 om hur man skall förhålla sig till synskadade i trafiken och särskilt om den vita käppen och ledsagarhunden. Pekka Juusola är med i U:borgs synskadades verksamhet. Synskadade toog kontakt med NKL och Trafikskoleförbundet. Avsikten är att göra undervisningsmaterial för trafikskolorna. I U:borg försöker man även öka ljudet på summern vid trafikljusen. Idag minskar ljudet, då trafikens buller minskar. En hörsel-och synskadad hör inte längre ljuudet.

○ I nummer 14/2000 av tidningen Socialskyddet berättas om seniorklubben för hörsel-och synskadade i Karstula. I Karstula har en av

målen för utvecklingen av social-och hälsovårstjänsterna, varit att förbättra livskvalitén för åldrande sinneshandikappade. Kommunen och Dövas Tjänstestiftelse började med dagsverksamhet för hörsel-och synskadade i början av året. Den ger möjligheter för personer med sinneshandikapp att delta, och inte utslås. Dövas Tjänstestiftelse har även dagsverksamhet för åldrande sinneshandikappade i U:borg, J:kylä och i Åvik i stiftelsens egna boendetjänster. Grunden för stiftelsens dagsverksamhet är de utgångspunkter som Paula Hernesniemi lagt upp. I dem betonas människans stödandet av människans självständighet, självbestämmanderätt och oberoende.

○ Etelä-Suomen Sanomat skrev 6.10. 2000 om översättningen av Kyrkohandboken till teckenspråk. Översättningen av bönen Fader Vår är redan klar och testas i församlingarna. Kyrkohandboken har videofilmats till teckenspråk. Den sätts även på Internet. Hitintills har bönerna tecknats på många olika sätt. För utvecklingen av språket, vore ett förenhetligande av stor betydelse, säger dövprästen Hannu Honkkila till tidningen. □

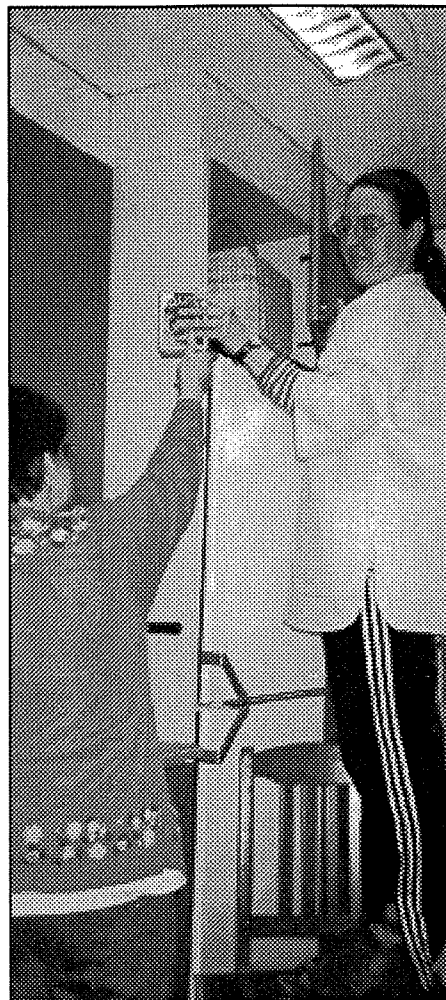
Skördefest i Tammerfors

Hilkka Nieminen

Dövas servicestiftelse Hemledet (Kotiväylä) ordnade 26 augusti ett familje-evenemang i Hervanta i Tammerfors. Platsen var Dövblindas Verksamhetscenter och festen ordnades nu för första gången. Med på festen var döva, dövblinda och hörande familjemedlemmar. Barnen hade sitt eget program, bl.a. gjorde de tvål och smycken av indianpärlor. De vuxna lyssnade till organisationssekreteraren Kimmo Jompero från Åbo.

Skördefestens arrangörer var Hemledets Servicestiftelsens teckenspråksvårds personal, Tiina Aalto, Marja Komulainen och Maarit Ruissalo.

Till festen hade de samlat antika saker enligt tema: skördarbeten, köksprodukter och handarbeten. Både äkta varor och många informationstavlor förevisades: t.ex. om osttillverkning, behandling av lin, rottingarbeten, bykning o.s.v. För-

tom talen, fanns det mycket att beskåda, pröva och minnas.

Hemledet

Hemledet är helhetsmässig teckenspråkig hemvård och hemsjukvård för döva och dövblinda barnfamiljer i Tammerfors. Målsättningen är att stöda dövblinda i vardagen och minska dövblindas ensamhet och utslagning.

Jämfört med kommunala tjänster, försöker Hemledet alltid erbjuda tjänster på kundens modersmål. De teckenspråkiga familjetillfällena är en del av Hemledets verksamhet. □

Vandrarnas läger vid Jokijärvi i Muonio

Aatos Ahonen

Yrjö Juvonen hann vara med på vandrarlägret i år. Yrjö var intresserad av fiske, av skoogsvandring och särskilt av Lappland. Yrjös bortgång skedde alltför tidigt. Det är få människor förunnat att gå bort i sin allra käraste sysselsättning.

*****

Vandringsklubben ordnade sin första vandring till Jokijärvi 14-18.8 2000. Vi hyrde en stuga för fem dagar och därifrån gjorde vi vandringar i den närliggande naturen. Dagsturerna var lätta. Man kan gå "tom" d.v.s. utan packning, bara en väska med vägkost. Om terrängen tillåter, kan man se mera omkring sig. Stugan läg på ett fint ställe vid östra stranden av Jokijärvi. Till Jokijärvi reste vi med bil.

Vi var fyra st. Förutom Yrjö var Saimi, Aatos och Unski samt Marko Ruissalo som chaufför. Från Kolari köpte vi maten som vi behövde för veckan. Unski gjorde ett infallsköp.

Han köpte en skogsdräkt. Från Kolari var det bara en kort bit till stugan. Vi ankom vid middagstid. Först kollade vi omgivningen och lärde oss var saker och ting låg. Bastun låg nära sjön. En båt fanns vid stranden och vi hade Yrjös nät med oss.

Första kvällen värmde vi förstas bastun. Den var mörk. Den gick att städa och dammet försvann. Yrjö for och satte ut näten. Sedan satt vi flera timmar vid brasan och beundrade den ankommande lappländska natten. Lavskrikorna, lyckofåglarna i Lappland, flög i vår närhet och väntade på brödsmulor. Troligtvis festade de efter vi gått till sängs, då vi säkert tappade brödsmulor på marken.

Tisdagen började med en stadig frukost och kaffe vid brasan, som Unski hade gjort åt oss. Morgonen var solig och vacker. I sällskap av lavskrikor, gick kaffestunden snabbt. Fåglarna var enligt mig tama, fas-

På bilden Aatos, Saimi, Yrjö och Unski, som står på en utsiktsplats av trä. I bakgrunden syns skogen och sjön.

tän lavskrikan annars är modig och vågar komma nära människan. Dessa fåglar hade märkt att det var lätt att få mat av oss. De hittade mat varje gång och blev ännu mer tama. Efter kaffet for vi och tog upp fiske näten och där fann vi två sikar. Ena vägde ca. 1 kg, den andra ungefär 600 g.

På förmiddagen gick vi med kompass mot Ulkujärvi, sjön bredvid Jokijärvi. Först var det lätt, skogen var gles och växtligheten liten. Sen blev det blandskog och mera växtlighet. Vi saktade på farten. Vårt huvudmål var en källa vid Ulkujärvi, dit vi också anlände enligt planerna. Först irrade vi dock i buskagen då vi sökte den bästa vägen. Vattnet vid källan var gott, klart och kallt. Vi letade

efter en jämnare terräng på kartan och gick den vägen tillbaka. På kvällen värmdes vi bastun igen. Saimi stekte sikarna. De hade under dagens lopp dragit åt sig av saltet. Det skulle dock ha fått vara mera sik. Något mera fisk fick vi inte under hela resan. Kanske var det de sista sikarna i Jokijärvi vi fångade.

Vi gjorde många korta vandringar och tränade oss i att använda kompass. Och vi hittade alltid det vi sökte. Det var tryggt att röra sig i skogen, då man har karta och kompass, och då man kan läsa kartan.

På onsdagen gjorde vi en utflykt till sevärdheterna i näromgivningen. Vi besökte Ylläs, som är ett populärt skidcentrum, men ståtligt också på

sommaren. Vi besökte också Pakasaivo, som även kallas Lapplands Helvete. Det är en ravinsjö, som har ett djup på 90 m. Dess högsta bergvägg är sådär 40 m hög. Den får sitt vatten från källor under jorden och vattnet är mycket svavelhaltigt. Historien lär berätta, att fienden tvingade en lappländare till guide under kriget. När han närmade sig Pakasaivo, började han skida fort för att fly, Fienden skidade bakom. Vid ravinens rand gjorde lappländaren en tvärsväng och fienden skidade rakt i ravinen. Vi besökte även Kirkkopahta, som är en gammal helig plats för lappländarna. Det är en stor, ståtlig stenbumling i mitten av annars jämn terräng.

Vädret var gynnsamt för oss. Det regnade endast i slutet av veckan, men inte så mycket att det störde. Det var trevligt att röra sig i skogen och njuta av rejäl öde mark. Inte ens grannarna störde, då det var 5 km till de närmaste.

Men i skogen var det skoj. □

Hattarna går igen

Katri Pyykkö

Gående hattar och retinikers andra missöden är en bok, som innehåller mycket information och roliga berättelser. Sakkunnigtexterna i boken har skrivits av Lea Hyvärinen och redaktörer har varit Outi Jokinen och Maila Mehtälä. Retinikers särskilda symptom och synfält visas på olika bilder. Heli Ruoho har gjort bilderna med dator med assistans av Outi och Maila. Denna bok är en föregångare på sitt sätt, säger redaktörerna. Man har inte någon annanstans visat med bilder hur retinikern ser.

Boken är en förnyad version av 1986 års specialnummer av RP-nyheterna där Retinikers samlade missöden ingick. Sakkunnigtexten har helt skrivits hem, då man under de senaste 15 åren fått ny kunskap om förändringarna i näthinnan. Texten är klar och lätt att förstå för lekmän.

På bilden syns de som gjort boken: från vänster Lea Hyvärinen, Heli Ruoho, Maila Mehtälä och Outi Jokinen. De har blommor i händerna.

Redaktörerna samlade också berättelser om nya missöden. De säger, att redan boken från 1986 var en föregångare. Man uppskattade den inte direkt, då "man inte får ha roligt åt handikappade". Tydligt tycks dock retinikerna kunna skratta själva, då missödena är otaliga nu. Alla rymdes inte ens med. Kriteriet var först, vilket symptom berättelsen beskriver, då det skulle handla om retinitis-symptom och deras orsaker. Missödena kunde dock inte urskiljas till t.ex. förorsakade av mörkerblindhet, rörsyns begränsningar, ljusfenomen eller bländning, då i de flesta missöden är det flera faktorer som påverkar.

Bokens sakkunniga Lea Hyvärinen anser det vara mycket viktigt, att olika experter skulle lära sig känna igen symptom på retinitis pigmentosa redan i ett tidigt skede av individens barndom.

Här är ett missöde:

"Jag var på alla fyra på golvet och sökte skor, som låg under klädgarderoben. Min vän var på besök. Hon har rörsyn och är nästan blind i mörker. Hennes hund ledde henne att snällt vänta på högra sidan. Jag började förundra mig då någon klappade mig på huvudet i den situationen, men nog går ju det, tänkte jag. Då började min vän skratta så att hon fick tårar i ögonen – hon hade trott att jag var hennes hund."

Boken har nu getts ut med storskrift. På kommande är även en ljudversion och en läsversion för att läsas med dator av NKL:s server. Planerna är ambitiösa. Avsikten är att göra en CD-rom version, som också skall innehålla rörliga bilder av hur retinikern ser. Boken skall också översättas till andra språk. □

Måla med ord

Ritva Soininen

Vi har fått njuta av vackra höstdagar efter en regnig sommar, precis som en ersättning efter en besvikelse. Också jag väntade på den sköna sommaren då jag satt inomhus i regnet, den vackra sommaren då min själ skulle smälta in som fjärlarna i sommarblomstren, i allt det gröna och sköna.

Ordens skönhet fanns i mitt hjärta först nu under de höstkulna dagarna. Med dem är jag färdig att prisa allt i världen, som styr det hela med sin vishet, från vår till höst och vinterns snöstormar. Genom mörker till ljus och skönhet.

Vackra, färgrika löv finns överallt i min trädgård. "Den älskades trädgård"- varför detta namn? "Min älskades skönhet" bor där. Åt den är helgat min vildbevuxna park, där pärlhyacinterna blommar i sin matta på våren och lockar de vita påskliljorna till sig. I den vackra våraten urskiljs de vita blommornas oskuld. Förunderligt, hur skymningen tar fram mystiken hos den vita blomman.

Dit bland de gamla äppelträden sprider kärlekens vår snart sina blomstermattor, blommor på de gamla trädgrenarna, som än en

gång kan glädjas som unga fästmän, då bina friar till dem som modiga riddare.

Under de sköna höstdagarna märkte jag något, som jag inte tidigare märkt. Framför jordkällaren hade det kommit en stor mossig sten, precis som i den bibliska berättelsen.. Jag ville just ha den vackra stenen till min egen, som ett minnesmärke över min älskade trädgård. Med möda och besvär fick jag den till den plats jag ville i trädgården. På stenen målade jag orden: Mina älskade, lev för evigt här tillsammans med er i skönheten. Framför stenen satte jag himmelsblå liljor samt stenar som jag plockat på havsstranden.

Hösten är den vackraste tiden i mitt liv, vackra, smärtsamma avsked, små smärtor, hjärtesorg, som naturens tillfälliga död förorsakar. Allt täcks snart av en vit blöja, nysnön skör som en bomullsvippa, med vilken naturen ömsint släcker sina tusentals färger för en tid.

I min älskade trädgårds vilda famn vilar mina tusentals sommarblommor. De sista dallrande löven täcker de outtalade ordens blyga skönhet. De, som förblir kvar i hjärtat och höaktar tystnaden. □

På kurs i Tammerfors

Hilkka Kasurinen

Hälsningar från datakursen på Verksamhetscentret. Justiina lärde sig med Soiles ledning dataprogram. Vi repeterade gammalt och jag lärde mig nytt. Det känns mera trevligt och intressant, ju mera man studerar.

Den kunskap som Soile gav, gick bra in, då vi har samma kommunikationssätt. Emellanåt hade vi pausgympa, så att vi inte skulle trötta ut oss. Ifall Justiina blir för trött, blir hon irriterad. Det bästa kommer långsamt, ömsint och omtänksamt.

I veckoprogrammet ingick även annat trevligt, som t.ex. yoga-övningar och lekfulla pantomiförevisningar.

Vi gjorde en utflykt till Frantsilas örtträdgård i Tavastkyro. Vi smakade på örter som växt där. Allt smakade bra, också de giftiga. Vissa örter är

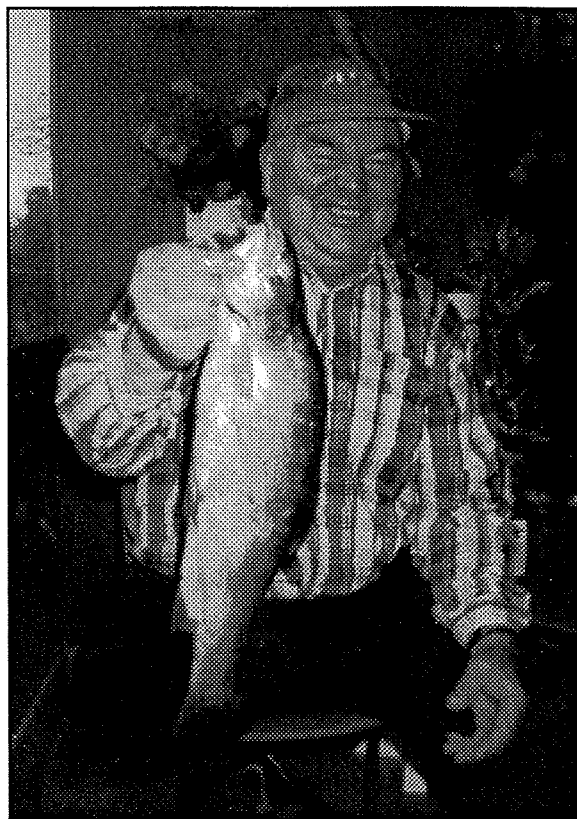
så håriga, att med grinig min. Vi åt även en smakfull vegetarisk lunch. Där såldes också hemlagade eko-produkter. Jag köpte en kryddbuk, mysli och ett vackert tulpan Smycke.

I bowlinghallen fick Justiina känna på hur det är att vara ett bowlingklot. Det tunga klotet tog Justiina med sig på bowlingbanan. Ibland gick kasten baklänges. De, som befann sig bakom mig, var tvungna att se upp, så de inte fick klotet på tårna. Justiinas klot var vilt. Lårbenet skadades litet och på baken finns säkert blåmärken. Tur, att Oiva hade värkmedicin med sig för låret. Hälsningar åt Oiva från Justiina. Låret blev bra och smärtan är borta. Tack. När Justiina for bort, bockade hon artigt åt de andra idrottarna och fick som svar ett gott skratt.

På invånarkvällen träffade vi andra dövblinda och drack gott kaffe med bulle samt småpratade om ditt och datt.

En tråkig nyhet är, att den tuffa fiskaren Yrjö har dött. Vi högaktade Yrjös minne med blommor och kort till Saimi.

Tack till alla som var med för den goda maten, kursen, kurskamraterna och omsorgen. □

Fiskarens bön

Nådige sjögud,
Ge mig en gång
Så stora fiskar,
Att jag inte längre
Behöver ljuga

Ossi Rajala

Nå, jag fantiserade inte om stora fiskar, då jag for på fiskeresan till Joensuu. Men jag tänkte, att kanske jag skulle få några fiskar till katten. Nog kom det en liten mört i början av tävlingen och en liten abborre i slutet. Det drog nog i metspöet, men det nappade inte, fastän jag hur för-

sökte. Inte gör det något, jag fick ju sol på bryggan.

Dagen gick annars i trevlig stil. När man hade en stuga att bo i och en bastu därvid, så nog var det bra. När hemresan inleddes, så hade jag redan bråttom att få fiska stora fiskar. De kom nog, som syns på bilden. Det är en lax på 2 kg. Det har redan kommit sju dylika laxar och många är det som lösgjort sig. Nog är Päijänne bra fiskevatten, då det kommer annat än småfisk åt katterna. □

En oerfaren tolk

Irma Myyrä

På ett lääger blev jag överraskad. Min tolk ledde på fel sätt. Jag var tvungen att väja flera gånger, men inte ens det hjälpte. Dessutom orsakade tolken flera missförstånd om olika saker.

Varför får en dövblind en oerfaren tolk från huvudstadens tolkcentral. Tolken hade inte gått den treåriga tolkutbildningen eller ledsagningskursen av dövblinda. Denna tolk hade gått korta tolkkurser på 1970-talet. Det räcker inte till för att ledsa-

ga en dövblind. Jag tycker det är viktigt, att när en dövblind beställer en tolk, så skall tolkcentralen fråga tolken "Har tolken gått tolkutbildningen, kan han/hon ledsaga en dövblind?" □

Åboklubbens kryssning

Pentti Lehtinen

Vi gjorde en utflykt till Mariehamn en vacker septemberdag i solskenet. Resenärerna var muntra. Vi diskuterade om kommande klubbträffar samt tänkte på nya utfärder.

Pentti Kangas underhöll oss med frejdig musik. Den gooda maten på färjan smakade. Vi fick äta så mycket vi orkade. Vi gick också till tax-freebutiken.

Vi satt också i restaurangen och lyssnade till Tiina Ruuskas sång och orkesterns musik. Publiken dansade i färglampornas sken.

När vi återvände till Åbo, var alla ense om att resan var rolig. Många mer klubbmedlemmar skulle ha rymts med. □

Den gamla kyrkan

Hilkka Nieminen

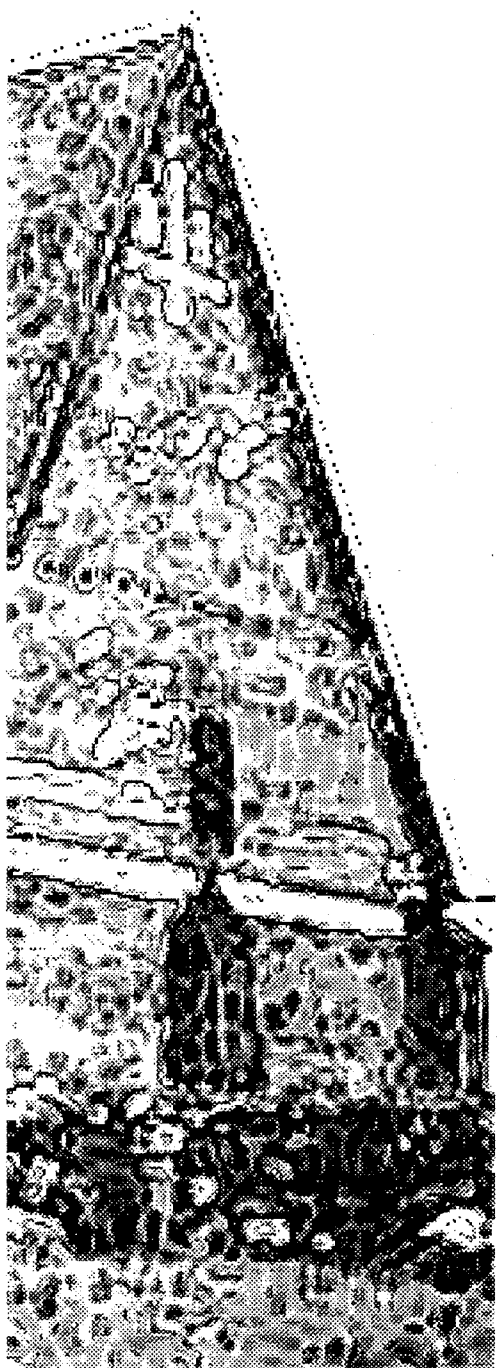
*Mitt i den mörka skogen
Finns ett gammalt tempel
Lysande gyllene kors
I skenet av solstrålarna.*

*Mörka väggar av sten
Trotsar tiden
Urgammal mossa och uråldrigt gräs
Pryder dess väggar.*

*På stranden av skogssjön
Byggde folket en gång
Ett tempel med glänsande kors
Till Herrens ära.*

*Än vandrar Herrens folk
Till sin kyrka
För att där förkunna
Herrens ära*

*Solens klara ljus
Skapar skuggor på väggarna
I skyddet av kyrkan går folket
För att tack säga Gud.*

KÄNSELSPRÖTET 26.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.
Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Pentti Kähkönen (ordf.), Pekka Juusola, Heli Huotarinen, Ulla Kungas, Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (sekr), Katri Pyykkö.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.